

بررسی میزان استفاده از کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی کشور توسط اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

فرزانه عراقی^{1*}، زاهد بیگدلی²، بهاره صفر علی نجار¹

چکیده

زمینه و هدف: هدف اصلی این پژوهش، تعیین میزان استفاده از کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی کشور توسط اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز می باشد.

روش بررسی: این پژوهش از نوع توصیفی - تحلیلی است و به روش پیمایشی انجام گردیده است. جهت گردآوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده شده است، جامعه مورد بررسی، اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز شاغل در دانشکده‌ها، به تعداد ۱۸۸ نفر بوده است. استخراج نتایج با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۵ انجام شده است و برای رسم جداول از نرم افزار EXCEL استفاده شده است.

یافته‌ها: استفاده از منابع اطلاعاتی کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی کشور در رفع نیازهای اطلاعاتی اعضای هیأت علمی "تأثیر زیادی" دارد. اعضای هیأت علمی، میزان آشنایی خود را با منابع اطلاعاتی کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی "متوسط" عنوان کردند. پایگاه اطلاعاتی ELSEVIER به عنوان پراستفاده‌ترین پایگاه در بین اعضای هیأت علمی شناخته شد. ۳۵/۷ درصد آنها برای استفاده از منابع آموزش دیده‌اند و ۳۱/۸ درصد آنها درخواست آموزش مجدد داشتند. از ۶۴/۳ درصد افرادی که اصلاً در کارگاه‌های آموزشی شرکت نکرده بودند، ۵۷/۴ درصد برگزاری دوره‌های آموزشی را درخواست کردند.

نتیجه‌گیری: ترافیک و سرعت کم شبکه اینترنت جزء مهمترین مشکلات دستیابی به منابع اطلاعاتی عنوان شد. به روز بودن منابع اطلاعاتی مهم‌ترین دلیل استفاده و رضایت از منابع بیان شد. بین اعضای هیأت علمی از نظر میزان استفاده از منابع اطلاعاتی و مدرک تحصیلی، جنسیت و گذراندن دوره‌های آموزشی تفاوت معناداری وجود ندارد، تفاوت معناداری بین میزان استفاده از منابع اطلاعاتی کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی با مرتبه علمی اعضای هیأت علمی وجود دارد.

کلید واژگان: کتابخانه دیجیتال، اعضای هیأت علمی، کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی ایران، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز.

۱- کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع

رسانی.

۲- استاد گروه کتابداری و اطلاع رسانی.

۱- کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع

رسانی، دانشگاه علوم پزشکی

جندی شاپور اهواز، ایران.

۲- گروه کتابداری و اطلاع رسانی، دانشگاه

شهید چمران اهواز، ایران.

* نویسنده مسؤل:

فرزانه عراقی؛ دانشگاه علوم پزشکی

جندی شاپور اهواز، ایران.

تلفن: ۰۰۹۸۶۱۱۳۳۳۰۲۵۰

Email: eraghi@ajums.ac.ir

مقدمه

نوع منابع را مطالعه می‌کنند و بیشترین هدف مطالعاتی آنها، انجام پژوهش‌های علمی است. مقالات جدید، بیشترین مواد مطالعاتی این گروه را تشکیل می‌دهد (۲).

در مطالعه رنوبیک مشخص شد که از ۷۰ درصد پاسخ دهندگان، ۹۷ درصد کاربران کامپیوتر بودند. ۷۳ درصد روزانه از کامپیوتر استفاده می‌کردند و ۸۲ درصد معتقد بودند که منابع اطلاعاتی مهم بودند، ۸۳ درصد از پاسخ دهندگان که به صورت خودآموز استفاده از منابع اطلاعاتی الکترونیکی را فرا گرفته بودند نیاز به آموزش را نیز بیان کردند و بیش از ۶۰ درصد از پاسخ دهندگان کارگاه آموزشی را جزئی از آموزش مداوم دانسته و پیشنهاد دادند منابع الکترونیکی کتابخانه بیشتر گسترش یابد (۳).

در تحقیق آتیلگان و بایرام اکثر اعضای هیأت علمی از منابع اطلاعاتی موجود در دانشگاه آنکارا مطلع بوده و اقدام به استفاده از این نوع منابع می‌نمودند. یافته‌ها نشان داد که پر استفاده‌ترین پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته به ترتیب عبارتند از: ISI، Ebsco، Science Direct و همچنین مهمترین هدف استادان از استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی انتشار آثار علمی بوده است و مهم‌ترین دلایل عدم استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی عبارتند از: "عدم آگاهی از نحوه استفاده" و "رفع نیازهای اطلاعاتی خود از طریق سایر منابع" (۴).

در بررسی مردانلو و همکاران به طور میانگین هر عضو هیأت علمی دانشگاه‌ها در طی مدت ۱۸۲ روز ۵۲۳ بار وارد بانک‌های اطلاعاتی شده، ۱۲۵۶ عبارت در مدت ۱۲۵۴۶ دقیقه جستجو کرده‌اند. به طور میانگین اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها روزانه ۷ بار وارد بانک‌های اطلاعاتی شده، ۱۵ عبارت جستجو کرده و ۱۶۷ دقیقه از بانک استفاده کردند (۵).

حسن شاهی مشاهده کرد که میزان آشنایی با پایگاه‌های اطلاعاتی در میان گروه‌های مختلف آموزشی متفاوت

با افزایش رشد منابع الکترونیکی و پایگاه‌های اطلاعاتی مسئولیت کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع رسانی در انتخاب این فناوری بسیار سخت و پیچیده شده است. برخلاف آنچه که دیگران می‌پندارند انتخاب پایگاه‌های اطلاعاتی هرگز کار ساده‌ای نیست، هرچه که از لحاظ زمانی به پیش می‌رویم با افزایش هزینه‌های اشتراک سالانه و نیازهای اطلاعاتی متغیر، فرایند انتخاب دشوارتر می‌شود. بنابراین، کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع رسانی باید معیارهای مناسبی برای انتخاب این منابع اطلاعاتی اتخاذ نمایند، زیرا در غیر این صورت با خطر از دست دادن بودجه و عدم رضایت استفاده کنندگان مواجه خواهند شد. بنابراین، سنجش نیاز استفاده‌کنندگان و آگاهی از وضعیت موجود سازمان می‌تواند مسئولین را در تعیین معیارهای دقیق و مناسب جهت انتخاب این نوع از منابع اطلاعاتی یاری نماید (۱). یکی از پدیده‌های اخیر در حوزه سلامت، راه اندازی کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی ایران (INLM) است. با تأسیس کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی ایران توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دسترسی تمام دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی پزشکی کشور از جمله دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز به بخشی از اطلاعات علمی دنیا میسر گشته است. با توجه به گذشت دو سال از راه اندازی کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی ایران و سرمایه گذاری‌های انجام شده و همچنین برگزاری کارگاه‌های آموزشی جهت دسترسی به منابع الکترونیکی این کتابخانه، اینک این سؤال اساسی مطرح می‌شود که میزان استفاده‌ی اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز از کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی ایران چه اندازه است؟

در همین راستا، تنوپیر و همکاران به بررسی میزان استفاده از مجلات چاپی و الکترونیکی در میان اعضای هیأت علمی پرداختند. نتایج حاکی از آن است که اعضای هیأت علمی پزشکی بیش از دیگر اعضای هیأت علمی این

استفاده، دلایل استفاده و عدم استفاده از این کتابخانه بررسی‌هایی صورت پذیرد. اهمیت یافته‌های پژوهش حاضر این است که می‌تواند با مشخص کردن نقاط قوت و ضعف و تقویت نقاط قوت و بررسی کاستی‌ها تا حد زیادی با ارائه بهینه خدمات و بهبود برنامه‌ریزی‌های آینده به کتابخانه و مرکز اطلاع‌رسانی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز کمک نماید. این مطالعه درصدد است با دریافت نظرات و پیشنهادات استفاده‌کنندگان از پایگاه‌های اطلاعاتی این کتابخانه دیجیتال و با تعیین میزان استفاده از این منابع، حتی‌الامکان به این موضوع پی‌برد که آیا مجموعه موجود پاسخگوی نیازهای اطلاعاتی اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز می‌باشد؟ قطعاً هرگونه برنامه‌ریزی برای کتابخانه در خصوص این نوع منابع اطلاعاتی که بخش زیادی از بودجه کتابخانه به آنها اختصاص می‌یابد، در مرحله نخست، نیازمند آگاهی از وضعیت موجود می‌باشد و بدون در اختیار داشتن تصویری روشن، اتخاذ سیاست‌ها و روش‌های مناسب ممکن نخواهد بود.

این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی است و به روش پیمایشی انجام گردیده است. جامعه‌ی آماری مورد بررسی اعضای هیأت علمی شاغل در دانشکده‌های دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز است. برای تعیین اندازه جامعه از آمار موجود در دبیرخانه که در تاریخ ۸۸/۱۲/۱۲ درخواست شد، استفاده شده است. طبق آمار دبیرخانه تعداد ۵۱۰ نفر به عنوان اعضای هیأت علمی تمام وقت و نیمه وقت در گروه‌های مختلف آموزشی به امر تدریس، تحقیق و خدمات مشاوره‌ای در دانشکده‌های دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز مشغول می‌باشند. از این تعداد گروه علوم پایه به دلیل در دسترس بودن، انتخاب و گروه بالینی حذف شدند که تعداد آنها ۱۲۹ نفر بود. از تعداد باقی مانده افرادی انتخاب شدند که در کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی ایران

می‌باشد. مرتبه اول میزان استفاده از پایگاه‌های مورد مطالعه به پایگاه Elsevier اختصاص یافته است. پایگاه Science Direct در رتبه دوم و پایگاه Ebsco در مرتبه سوم میزان استفاده از پایگاه‌های مورد مطالعه را به خود اختصاص داده‌اند. کمترین میزان استفاده از پایگاه‌های مورد مطالعه به پایگاه PROQUEST اختصاص دارد. ۹۵/۵ درصد از پاسخ‌گویان مهم‌ترین دلایل استفاده از پایگاه‌های مورد مطالعه را سرعت در جستجو و بازیابی اطلاعات و یافتن عناوین و موضوعات جدید جهت انجام پژوهش دانستند. مهم‌ترین علل عدم استفاده از پایگاه‌های مورد مطالعه توسط بخشی از پاسخ‌گویان (۳۱/۴ درصد) عبارتند از: سرعت کم اینترنت، عدم وجود پایگاه‌های تمام متن در رشته‌های تخصصی، نداشتن وقت کافی و عدم آگاهی از انواع منابعی که در پایگاه تمام متن موجود است. مهم‌ترین دلیل عدم دسترسی آسان به پایگاه‌ها عبارت است از عدم امکان برقراری ارتباط به دلیل شلوغ بودن خطوط ارتباطی و عدم امکان دسترسی به پایگاه‌ها در محل کار و منزل. درصد محدودی از پاسخ‌گویان از آموزش لازم جهت استفاده از پایگاه‌های پیوسته بهره‌مند گردیده‌اند (۶).

سلمانی ندوشن نشان داد که پایگاه اطلاعاتی Science Direct بیشتر از سایر پایگاه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد و کمترین میزان استفاده نیز مربوط به پایگاه Wiley است. همچنین کمترین میزان رضایت از ویژگی‌های پایگاه‌ها، مربوط به تعداد و تنوع پایگاه‌ها و بالاترین سطح رضایت مربوط به دقت بازیابی از پایگاه‌ها می‌شد. در بین اعضای هیأت علمی با رتبه‌های علمی مختلف از لحاظ میزان استفاده تفاوت معناداری مشاهده نشد (۷).

با توجه به اینکه در دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز میزان استفاده از کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی کشور بررسی نشده است، ضرورت دارد که در مورد میزان آشنایی،

درصد) دارای کمترین رتبه در رفع نیاز اطلاعاتی پاسخ‌گویان است.

به طور کلی جدول ۲ نشان می‌دهد که اعضای هیأت علمی از "روز آمد بودن اطلاعات" با (۷۱/۹ درصد) و "راحتی استفاده" با (۶۵/۱ درصد) در کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی کشور بیشترین رضایت و از کافی و مفید بودن منابع موجود در کتابخانه را با (۳۵/۳ درصد) کمترین میزان رضایت را داشته‌اند.

میزان آشنایی اعضای هیأت علمی با منابع کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی ایران طبق جدول ۳ بررسی شد. بر این اساس بیشترین تعداد ۷۶ نفر (۵۸/۹ درصد) میزان آشنایی را "متوسط"، و کمترین تعداد ۵ نفر (۳/۹ درصد)، میزان آشنایی با منابع را "خیلی کم" ذکر کرده‌اند.

در ادامه میزان آشنایی با تک‌تک پایگاه‌ها مورد بررسی قرار گرفت و نتایج زیر به دست آمد. در مورد میزان آشنایی با تک‌تک منابع اطلاعاتی طبق یافته‌های جدول ۴ بیشترین آشنایی به ترتیب با ELSEVIER (۹۰/۷ درصد)، بیان شد و پاسخ‌گویان با سایر منابع آشنایی کمتری داشتند.

با توجه به یافته‌های جدول ۳ و ۴ این نتایج بدست آمد: (۵۸/۹ درصد) از کل جامعه پژوهش در حد متوسط با منابع اطلاعاتی کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی کشور آشنایی داشتند که در این میان میزان آشنایی اعضای هیأت علمی مرد (۶۱/۸ درصد) و اعضای هیأت علمی زن (۳۸/۲ درصد) می‌باشد.

طبق یافته‌های جدول ۵، به طور کلی، پایگاه ELSEVIER با (۶۹/۹ درصد) و پایگاه BEST PRACTICE با (۵۳/۸ درصد) به ترتیب پایگاه‌های اطلاعاتی هستند که بیشترین و کمترین مورد استفاده از آنها توسط اعضای هیأت علمی به عمل آمده است. در پاسخ به این سؤال که اعضای هیأت علمی از کدام منابع بیشتر استفاده می‌کنند، طبق یافته‌های جدول‌های ۵ و ۶ نتایج زیر بدست آمد:

ثبت نام کرده‌اند. اسامی ثبت‌نام شدگان که شامل اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی بود از رئیس کتابخانه مرکزی تهیه و با لیست اعضای هیأت علمی مقایسه شد، و در نهایت افرادی انتخاب شدند که هم عضو هیأت علمی علوم پایه هستند و هم در کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی ایران ثبت نام کرده‌اند که ۱۸۸ نفر بودند.

ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش، پرسشنامه بود. این پرسشنامه دارای ۱۴ سؤال بسته و شامل دو بخش سؤالات مربوط به اطلاعات فردی و ۱۳ سؤال تحقیقی بوده است. برای تعیین روایی در پژوهش حاضر از روایی صوری استفاده شده است. پس از تعیین روایی و پایایی و با محاسبه آلفای کرونباخ ۰/۹۱، که نمایانگر پایایی مطلوب پرسشنامه بود، پرسشنامه‌ها در سطح وسیع میان افراد جامعه پژوهش توزیع شدند.

پرسشنامه‌ها با مراجعه حضوری در سطح وسیع میان افراد جامعه پژوهش توزیع شدند. در این پژوهش به کل جامعه پژوهش پرسشنامه داده شد و به همین دلیل از نمونه‌گیری استفاده نشد و از ۱۸۸ پرسشنامه توزیع شده ۱۲۹ پرسشنامه دریافت شد.

یافته‌ها

ابتدا این مسأله بررسی شد که منابع اطلاعاتی کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی ایران (INLM) تا چه حد در رفع نیازهای اطلاعاتی اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز مؤثرند؟ بر مبنای یافته‌های این پژوهش که در جدول ۱ آمده، پایگاه ELSEVIER (در کلیه پرسش‌های با طیف لیکرت مجموع گزینه‌های (خیلی زیاد و زیاد) و (خیلی کم و کم) در نظر گرفته شده است) (۶۷/۵ درصد) بالاترین رتبه را در رفع نیاز اطلاعاتی پاسخ‌گویان دارد و پس از آن OVID، و SCOPUS، SPRINGER و PROQUEST به میزان (زیاد و خیلی زیاد) بیشترین تأثیر و BEST PRACTICE با (۸۱/۸

یافته‌های جدول ۱۰ اعضای هیأت علمی ترافیک و سرعت کم شبکه را جزء مشکلات اصلی دستیابی به منابع می‌دانستند و سپس به ترتیب، عدم آشنایی برای استفاده‌ی مطلوب از پایگاه‌ها، عدم آموزش کافی، عدم اطلاع از وجود منابع مرتبط با رشته، کمبود وقت، عدم دسترسی به اینترنت و عدم آشنایی با زبان انگلیسی در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند.

همان‌طور که در جدول ۱۰ مشاهده می‌شود به طور کلی، ترافیک و سرعت کم شبکه با (۵۴/۶ درصد) و عدم آشنایی با زبان انگلیسی با (۷۰/۸ درصد) به ترتیب بیشترین و کمترین تأثیر را در دسترسی به منابع اطلاعاتی دارند.

بر اساس آزمون تحلیل واریانس یک راهه، بین میزان استفاده از منابع اطلاعاتی کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی کشور با مدرک تحصیلی اعضای هیأت علمی تفاوت معناداری وجود ندارد.

متغیر دیگری که می‌تواند در میزان استفاده‌ی اعضای هیأت علمی تأثیر گذار باشد مرتبه علمی می‌باشد که در این تحقیق در ۴ گروه مربی، استادیار، دانشیار و استاد نشان داده شده است. نتایج آزمون تحلیل واریانس یک راهه نشان داد که در سطح معناداری ۰/۰۵ بین میزان استفاده اعضای هیأت علمی از منابع اطلاعاتی کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی کشور با توجه به مرتبه علمی تفاوت معناداری وجود دارد.

نتایج آزمون تی (T) گروه‌های مستقل نشان داد که در سطح معناداری ۰/۰۵ بین میزان استفاده از منابع اطلاعاتی کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی کشور با توجه جنسیت اعضای هیأت علمی تفاوت معناداری وجود ندارد.

نتایج آزمون تی (T-test) گروه‌های مستقل نشان داد که در سطح معناداری ۰/۰۵ بین میزان استفاده از منابع اطلاعاتی کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی کشور با گذراندن دوره‌های آموزشی اعضای هیأت علمی تفاوت معناداری وجود ندارد.

اعضای هیأت علمی "به روز بودن اطلاعات" با (۷۰/۳ درصد) و "ارائه حجم وسیع اطلاعات" با (۶۶/۱ درصد) را از دلایل مهم استفاده از کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی عنوان نموده‌اند. تعامل با کاربر با (۳۶/۷ درصد) جزء کمترین دلایل استفاده از منابع اطلاعاتی کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی کشور عنوان شد.

در جدول ۷ تمایل اعضای هیأت علمی به شرکت در دوره‌های آموزشی و اینکه آموزش دیده‌اند یا ندیده‌اند بررسی شده است. طبق یافته‌های جدول ۷، ۴۶ نفر (۳۵/۷ درصد) از اعضای هیأت علمی جهت استفاده از منابع اطلاعاتی کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی کشور آموزش دیده‌اند و ۸۳ نفر (۶۴/۳ درصد) از اعضای هیأت علمی در کارگاه‌های آموزشی شرکت نکرده‌اند.

در بررسی این که آیا اعضای هیأت علمی مجدداً مایل به گذراندن دوره‌های آموزشی هستند، نتایج زیر به دست آمد: بر اساس یافته‌های پژوهش که در جدول ۸ آمده، (۳۱/۸ درصد) اعضای هیأت علمی که آموزش دیده بودند تمایل به آموزش مجدد داشتند و (۴/۷ درصد) اعضای هیأت علمی که در کارگاه‌های آموزشی شرکت کرده بودند آموزش خود را کافی دانستند.

در بررسی تمایل اعضای هیأت علمی آموزش ندیده به گذراندن دوره‌های آموزشی نتایج زیر به دست آمد: براساس یافته‌هایی که در جدول ۹ آمده، از اعضای هیأت علمی که اصلاً آموزش ندیده‌اند، (۵۷/۴ درصد) درخواست برگزاری کارگاه آموزشی را داشتند و (۶/۲ درصد) تمایلی به گذراندن دوره‌های آموزشی آشنایی با منابع اطلاعاتی کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی را نداشتند.

در پژوهش حاضر، مشکلات اعضای هیأت علمی در استفاده از منابع اطلاعاتی مطرح گردید. جدول ۱۰ به بررسی مشکلات دسترسی به منابع اطلاعاتی می‌پردازد. طبق

جدول 1: توزیع فراوانی منابع بر حسب رفع نیاز اطلاعاتی

ردیف	رفع نیاز اطلاعاتی	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		جمع	
		فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد		
1	Scopus	8	9/6	29	34/9	23	27/7	10	12	13	15/7	83	100
2	Prouquest	6	8/1	22	29/7	21	28/4	7	9/5	18	24/3	74	100
3	End Note	3	4/8	13	21	13	21	11	17/7	22	35/5	62	100
4	Best Practice	0	0	0	0	8	18/2	14	31/8	22	50	44	100
5	Web of Knowledge	8	14/5	8	14/5	15	27/3	10	18/2	14	25/5	55	100
6	Jama	6	10	10	16/7	17	28/3	13	21/7	14	23/3	60	100
7	Bmj	4	3/1	12	18/5	21	32/3	15	23/1	13	20	65	100
8	Elsevier	45	37/5	36	30	28	23/3	2	1/7	9	7/5	120	100
9	Ovid	23	22/3	29	28/2	27	26/2	10	9/7	14	13/6	103	100
10	Md Consult	2	3/6	6	10/7	12	21/4	16	28/6	20	35/7	56	100
11	Springer	14	17/5	20	25	27	33/8	7	8/8	12	15	80	100
12	Oxford Journals	3	5/3	9	15/8	18	31/6	11	19/3	16	28/1	57	100
13	Wiley- Blackwell	11	16/2	11	16/2	20	29/4	13	19/1	13	19/1	68	100
14	Thieme	2	1/6	12	21/1	15	26/3	10	17/5	18	31/6	57	100
15	Nursing Consult	4	7/1	4	7/1	12	21/4	9	16/1	27	48/2	56	100
16	Up To Date	2	4/1	3	6/1	10	20/4	11	22/4	23	46/9	49	100

جدول 2: توزیع میزان رضایت اعضای هیأت علمی از ویژگی‌های کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی کشور

ردیف	میزان رضایت	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		جمع	
		فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد		
1	تعداد پایگاه ها	17	14/5	48	41	40	34/2	7	6	5	4/3	117	100
2	امکان چاپ	21	17/8	45	38/1	39	33/1	8	6/8	5	4/2	118	100
3	رایگان بودن	36	29	37	29/8	28	22/6	18	14/5	5	4	124	100
4	قابلیت جستجو	33	26/6	47	37/9	36	29	4	3/2	4	3/2	124	100
5	روز آمد بودن اطلاعات	36	29/8	51	42/1	22	18/2	6	5	6	5	121	100
6	راحتی استفاده	22	17/9	58	47/2	30	24/4	8	6/5	5	4/1	123	100
7	امکان دریافت متن کامل	27	22	32	26	41	33/3	13	10/6	10	8/1	123	100
8	سازماندهی اطلاعات	13	11/1	60	51/3	34	29/1	5	4/3	5	4/3	117	100
9	وجود اطلاعات مربوط به رشته شما	23	19	28	23/1	45	37/2	11	9/1	14	11/6	121	100
10	سرعت بازیابی اطلاعات	18	15/7	46	40	39	33/9	8	7	4	3/5	115	100
11	امکان جستجوی همزمان چندین پایگاه	21	19/1	47	42/7	31	28/2	6	5/5	5	4/5	110	100
12	امکان ذخیره اطلاعات مورد نیاز بر روی رایانه	25	22/1	48	42/5	30	26/5	5	4/4	5	4/4	113	100
13	کافی و مفید بودن منابع موجود در کتابخانه	12	10/1	30	25/2	54	45/4	12	10/1	11	9/2	119	100
14	جامعیت و اعتبار منابع موجود در این کتابخانه	18	15/4	47	40/2	38	32/5	7	6	7	6	117	100

جدول 3: توزیع فراوانی میزان آشنایی اعضای هیأت علمی با منابع اطلاعاتی به تفکیک زن و مرد

میزان آشنایی	اعضای هیأت علمی مرد		اعضای هیأت علمی زن		مجموع
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
خیلی کم	۵	۱۰۰	۰	۵	۳/۹
کم	۷	۴۳/۸	۹	۱۶	۱۲/۴
متوسط	۴۷	۶۱/۸	۲۹	۷۶	۵۸/۹
زیاد	۱۲	۵۷/۱	۹	۲۱	۱۶/۳
خیلی زیاد	۶	۵۴/۵	۵	۱۱	۸/۵
کل	۷۷	۵۹/۷	۵۲	۱۲۹	۱۰۰

جدول 4: توزیع فراوانی منابع اطلاعاتی بر حسب میزان آشنایی

ردیف	آشنایی منابع اطلاعاتی مورد استفاده	بلی		خیر		جمع
		درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۱	Scopus	۷۹	۶۱/۲	۵۰	۳۸/۸	۱۲۹
۲	Proquest	۶۳	۴۸/۸	۶۶	۵۱/۲	۱۲۹
۳	End Note	۴۹	۳۸	۸۰	۶۲	۱۲۹
۴	Best Practice	۱۵	۱۱/۷	۱۱۳	۸۸/۳	۱۲۸
۵	Web of Knowledge	۳۸	۲۹/۷	۹۰	۷۰/۳	۱۲۸
۶	Jama	۵۲	۴۰/۳	۷۷	۵۹/۷	۱۲۹
۷	Bmj	۵۹	۴۶/۵	۶۸	۵۳/۵	۱۲۷
۸	Elsevier	۱۱۷	۹۰/۷	۱۲	۹/۳	۱۲۹
۹	Ovid	۱۰۰	۷۷/۵	۲۹	۲۲/۵	۱۲۹
۱۰	Md Consult	۳۸	۲۹/۷	۹۰	۷۰/۳	۱۲۸
۱۱	Springer	۷۵	۵۸/۱	۵۴	۴۱/۹	۱۲۹
۱۲	Oxford Journals	۴۳	۳۳/۳	۸۶	۶۶/۷	۱۲۹
۱۳	Wiley- Blackwell	۶۶	۵۱/۲	۶۳	۴۸/۸	۱۲۹
۱۴	Thieme	۳۷	۲۸/۹	۹۱	۷۱/۱	۱۲۸
۱۵	Nursing Consul	۳۶	۲۷/۹	۹۳	۷۲/۱	۱۲۹
۱۶	Up To Date	۲۶	۲۰/۳	۱۰۲	۷۹/۷	۱۲۸

جدول 5: توزیع فراوانی میزان استفاده از منابع اطلاعاتی کتابخانه ملی دیجیتال کشور

ردیف	منابع اطلاعاتی مورد استفاده	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		جمع	
		درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی		
1	Scopus	۹	۱۰/۳	۱۶	۱۸/۴	۳۸	۴۳/۷	۱۵	۱۷/۲	۹	۱۰/۳	۸۷	۱۰۰
2	Proquest	۶	۸/۱	۱۵	۲۰/۳	۳۲	۴۳/۲	۱۰	۱۳/۵	۱۱	۱۴/۹	۷۴	۱۰۰
3	End Note	۳	۵/۲	۶	۱۰/۳	۱۷	۲۹/۳	۱۳	۲۲/۴	۱۹	۳۲/۸	۵۸	۱۰۰
4	Best Practice	۰	۰	۲	۵/۱	۸	۲۰/۵	۸	۲۰/۵	۲۱	۵۳/۸	۳۹	۱۰۰
5	Web of Knowledge	۵	۹/۸	۱۱	۲۱/۶	۱۳	۲۵/۵	۷	۱۳/۷	۱۵	۲۹/۴	۵۱	۱۰۰
6	Jama	۳	۴/۷	۱۳	۲۰/۳	۲۵	۳۹/۱	۸	۱۲/۵	۱۵	۲۳/۴	۶۴	۱۰۰
7	Bmj	۶	۸/۸	۱۱	۱۶/۲	۲۶	۳۸/۲	۱۰	۱۴/۷	۱۵	۲۲/۱	۶۸	۱۰۰
8	Elsevier	۴۴	۳۵/۸	۴۲	۳۴/۱	۲۳	۱۸/۷	۸	۶/۵	۶	۴/۹	۱۲۳	۱۰۰
9	Ovid	۱۶	۱۵/۵	۲۸	۲۷/۲	۳۳	۳۲	۱۵	۱۴/۶	۱۱	۱۰/۷	۱۰۳	۱۰۰
10	Md Consult	۴	۸	۴	۸	۱۵	۳۰	۱۲	۲۴	۱۵	۳۰	۵۰	۱۰۰
11	Springer	۱۴	۱۷/۱	۲۵	۳۰/۵	۲۲	۲۶/۸	۱۱	۱۳/۴	۱۰	۱۲/۲	۸۲	۱۰۰
12	Oxford Journals	۲	۳/۶	۸	۱۴/۳	۱۷	۳۰/۴	۱۲	۲۱/۴	۱۷	۳۰/۴	۵۶	۱۰۰
13	Wiley-Blackwell	۱۰	۱۵/۲	۱۷	۲۵/۸	۱۸	۲۷/۳	۱۲	۱۸/۲	۹	۱۳/۶	۶۶	۱۰۰
14	Thieme	۲	۳/۸	۷	۱۳/۲	۱۸	۳۴	۹	۱۷	۱۷	۳۲/۱	۵۳	۱۰۰
15	Nursing Consult	۴	۸/۹	۳	۶/۷	۱۱	۲۴/۴	۹	۲۰	۱۸	۴۰	۴۵	۱۰۰
16	Up To Date	۱	۲/۳	۲	۴/۵	۱۰	۲۲/۷	۱۰	۲۲/۷	۲۱	۲۲/۷	۴۴	۱۰۰

جدول 6: توزیع فراوانی بر حسب دلایل استفاده از کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی

ردیف	دلایل استفاده	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		جمع	
		درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی		
1	سرعت دستیابی	۱۴	۱۱/۲	۶۳	۵۰/۴	۴۱	۳۲/۸	۵	۴	۲	۱/۶	۱۲۵	۱۰۰
2	سهولت استفاده	۱۳	۱۰/۴	۶۱	۴۸/۸	۳۹	۳۱/۲	۸	۶/۴	۴	۳/۲	۱۲۵	۱۰۰
3	مرور سریع متون	۱۳	۱۱/۴	۴۵	۳۹/۵	۴۵	۳۹/۵	۸	۷	۳	۲/۶	۱۱۴	۱۰۰
4	کیفیت بهتر	۱۳	۱۱/۲	۵۰	۴۳/۱	۴۱	۳۱/۸	۸	۶/۲	۴	۳/۱	۱۱۶	۱۰۰
5	اطلاعات دریافتی	۲۶	۲۱/۵	۵۹	۴۸/۸	۲۷	۲۲/۳	۴	۳/۳	۵	۴/۱	۱۲۱	۱۰۰
6	به روز بودن اطلاعات	۸	۷/۳	۳۲	۲۹/۴	۵۱	۴۶/۸	۱۴	۱۲/۸	۴	۳/۷	۱۰۹	۱۰۰
7	تعامل با کاربر	۱۰	۹/۳	۳۱	۲۸/۷	۳۹	۳۶/۱	۲۳	۲۱/۳	۵	۴/۶	۱۰۸	۱۰۰
8	ارائه خدمات ویژه	۲۰	۱۷/۱	۳۰	۲۵/۶	۴۵	۳۸/۵	۱۷	۱۴/۵	۵	۴/۳	۱۱۷	۱۰۰
9	مانند آگاهی رسانی جاری	۱۸	۱۵/۳	۶۰	۵۰/۸	۳۱	۲۶/۳	۴	۳/۴	۵	۴/۲	۱۱۸	۱۰۰
10	نمایش متون به صورت تمام متن	۳۳	۲۸/۷	۴۱	۳۵/۷	۲۹	۲۵/۲	۸	۷	۴	۳/۵	۱۱۵	۱۰۰
11	ارائه حجم وسیع اطلاعات	۱۹	۱۷	۴۳	۳۸/۷	۳۸	۳۴/۲	۸	۷/۲	۳	۲/۷	۱۱۱	۱۰۰
	امکان جستجوی یکپارچه												
	در کلیه پایگاه‌ها امکان استفاده از قابلیت‌های خاص جست‌وجو												

جدول 7: توزیع فراوانی استفاده از پایگاه‌ها بر حسب آموزش

آموزش	اعضای هیأت علمی مرد		اعضای هیأت علمی زن		کل
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
بلی	۱۸	۳۹/۱	۲۸	۶۰/۹	۴۶
خیر	۵۹	۷۱/۱	۲۴	۲۸/۹	۸۳
مجموع	۷۷	۵۹/۷	۵۲	۴۰/۳	۱۲۹

جدول 8: توزیع فراوانی اعضای هیأت علمی بر حسب آموزش مجدد

آموزش مجدد	اعضای هیأت علمی مرد		اعضای هیأت علمی زن		مجموع
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
بلی	۱۶	۳۹	۲۵	۶۱	۴۱
خیر	۳	۵۰	۳	۵۰	۶
کل	۱۹	۴۰/۴	۲۸	۵۹/۶	۴۷

جدول 9: توزیع فراوانی اعضای هیأت علمی بر حسب درخواست آموزش

درخواست آموزش	اعضای هیأت علمی مرد		اعضای هیأت علمی زن		مجموع
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
بلی	۵۲	۷۰/۳	۲۲	۲۹/۷	۷۴
خیر	۶	۷۵	۲	۲۵	۸

جدول 10: توزیع فراوانی دیدگاه‌های اعضای هیأت علمی بر حسب عوامل مؤثر در عدم دسترسی اطلاعات

ردیف	مشکلات دستیابی به منابع	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		جمع
		فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
۱	عدم دسترسی به اینترنت	۲۱	۱۸/۴	۲۰	۱۷/۵	۳۱	۲۷/۲	۱۶	۱۴	۲۶	۲۲/۸	۱۱۴
۲	عدم اطلاع از وجود منابع مرتبط با رشته	۲۲	۱۹/۳	۲۶	۲۲/۸	۳۰	۲۶/۳	۲۴	۲۱/۱	۱۲	۱۰/۵	۱۱۴
۳	ناکافی دانستن منابع مرتبط در پایگاه‌ها	۱۹	۱۶/۴	۳۲	۲۷/۶	۳۹	۳۳/۶	۱۶	۱۳/۸	۱۰	۸/۶	۱۱۶
۴	عدم آشنایی برای استفاده مطلوب از پایگاه‌ها	۱۷	۱۴/۵	۴۳	۳۶/۸	۳۴	۲۹/۱	۱۱	۹/۴	۱۲	۱۰/۳	۱۱۷
۵	عدم آشنایی با زبان انگلیسی	۷	۶/۲	۶	۵/۳	۲۰	۱۷/۷	۲۱	۱۸/۶	۵۹	۵۲/۲	۱۱۳
۶	کمبود وقت	۱۴	۱۱/۹	۳۱	۲۶/۳	۳۱	۲۶/۳	۲۲	۱۸/۶	۲۰	۱۶/۹	۱۱۸
۷	ترافیک و سرعت کم شبکه	۳۳	۲۷/۳	۳۳	۲۷/۳	۳۳	۲۷/۳	۱۵	۱۲/۴	۷	۵/۸	۱۲۱
۸	عدم آموزش کافی	۲۶	۲۱/۳	۳۲	۲۶/۲	۳۴	۲۷/۹	۱۷	۱۳/۹	۱۳	۱۰/۷	۱۲۲
۹	عدم آشنایی با ساختار عملیات جست و جو	۲۲	۱۹	۲۴	۲۰/۷	۲۸	۲۴/۱	۲۶	۲۲/۴	۱۶	۱۳/۸	۱۱۶

بحث

در پژوهش حاضر پایگاه Elsevier (۶۷/۵ درصد) بالاترین رتبه را در رفع نیاز اطلاعاتی پاسخ‌گویان دارد و روز آمد بودن اطلاعات با (۷۱/۹ درصد) عمده‌ترین دلیل رضایت پاسخ‌گویان بیان شده است. در همین راستا سلمانی ندوشن (۱۳۸۶) در تحقیق خود به این نتایج رسید که کمترین میزان رضایت از ویژگی‌های پایگاه‌ها، مربوط به تعداد و تنوع پایگاه‌ها و بالاترین سطح رضایت مربوط به دقت بازیابی از پایگاه‌ها می‌باشد (۷). طبق نظر رسول آبادی (۱۳۸۶)، ۴۴ درصد اعضای هیأت علمی مورد مطالعه وی قادر به بازیابی اطلاعات مورد نیاز خود به میزان زیاد و خیلی زیاد هستند. بیشتر از ۵۰ درصد با پوشش موضوعی بانک‌های اطلاعاتی تخصصی Ovid، BlackWell و Elsevier آشنا نیستند که این امر سبب کاهش استفاده بهینه از آنها خواهد شد (۸). حیاتی و ستوده (۱۳۸۱) به این نتایج رسیدند که از دیدگاه کاربران تأثیر استفاده از منابع الکترونیکی بر پژوهش از بعد کیفی بیش از بعد کمی آن بوده است و به احتمال قوی تفاوت موجود ناشی از آن است که اعضای هیأت علمی که از لحاظ پژوهشی فعال‌ترند، از لحاظ اطلاعاتی نیز فعال‌ترند (۹).

تنری و همکاران (۲۰۰۷) در مقاله‌ی خود به این نتیجه رسیدند که پرستاران اعلام نمودند که استفاده از منابع الکترونیکی کتابخانه، تغییراتی در یافته‌های اطلاعاتی سؤالات کلینیکی آنان داشته است (۱۰).

در مورد میزان آشنایی با تک‌تک منابع اطلاعاتی بیشترین آشنایی با ELSEVIER (۹۰/۷ درصد) پاسخ‌گویان با سایر منابع آشنایی کمتری داشتند و اکثریت اعضای هیأت علمی میزان آشنایی خود را در حالت کلی "متوسط" مطرح کردند. مقایسه نتایج میزان آشنایی با منابع کتابخانه ملی دیجیتال و میزان تأثیر در رفع نیاز اطلاعاتی از طریق این منابع نشان می‌دهد که اعضای هیأت علمی، منابعی را که با آنها بیشتر آشنا هستند، بیشتر در رفع نیاز اطلاعاتی خود مؤثر می‌دانند.

همچنین با توجه به اینکه بیشترین میزان آشنایی با پایگاه ELSEVIER است و کمترین میزان آشنایی به BEST PRACTICE اختصاص دارد. رسول آبادی و حسن شاهی در تحقیقات خود به نتایج مشابهی رسیدند رسول آبادی (۱۳۸۶) گزارش داد که بیشتر از ۵۰ درصد اعضای هیأت علمی با پوشش موضوعی بانک‌های اطلاعاتی تخصصی BlackWell و Elsevier آشنا نیستند که این امر سبب کاهش استفاده بهینه از آنها خواهد شد (۸). اما، حسن‌شاهی (۱۳۸۵) در پژوهش خود دریافت که میزان آشنایی پایگاه‌ها در میان گروه‌های مختلف آموزشی متفاوت می‌باشد (۶).

در مورد میزان استفاده از تک تک منابع کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی ایران (INLM) اعضای هیأت علمی به دلیل روز آمد بودن اطلاعات و اینکه از طریق این کتابخانه می‌توان به حجم وسیعی از اطلاعات به صورت یکپارچه دسترسی داشت، به استفاده از این کتابخانه تمایل دارند. به روز بودن اطلاعات با (۷۰/۳ درصد) و ارائه حجم وسیع اطلاعات با (۶۶/۱ درصد) جزء عمده‌ترین دلایل استفاده از منابع کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی مطرح شدند. با نظر سنجی از اعضای هیأت علمی در مورد میزان استفاده از تک‌تک پایگاه‌ها، این نتیجه بدست آمد که بیشترین استفاده از پایگاه ELSEVIER با ۶۹/۹ درصد است. میزان آشنایی با این پایگاه از سایر پایگاه‌ها به دلیل پوشش متنوع موضوعی بیشتر بوده است. به‌طور کلی، پایگاه ELSEVIER با ۶۹/۹ درصد استفاده (خیلی زیاد و زیاد) و پایگاه BEST PRACTICE با ۷۴/۳ درصد استفاده (خیلی کم و کم) به ترتیب پایگاه‌های اطلاعاتی هستند که بیشترین و کمترین مورد استفاده توسط اعضای هیأت علمی را به خود اختصاص دادند. بر طبق یافته‌های حسن شاهی (۱۳۸۵)، استفاده از پایگاه اطلاعاتی ELSEVIER در بین اعضای هیأت علمی با ۷۶/۱ درصد، Science Direct با

می‌نمودند. یافته‌های پژوهش آنان نشان داد که پر استفاده‌ترین پایگاه اطلاعاتی پیوسته به ترتیب عبارتند از: ISI, Ebsco, Science Direct (۴).

در رابطه با مسأله‌ی آموزش ۴۶ نفر (۳۵/۷ درصد) از جامعه‌ی پژوهش آموزش دیده‌اند که از این تعداد ۱۸ نفر (۳۹/۱ درصد) را مردان و ۲۸ نفر (۶۰/۹ درصد) را زنان تشکیل می‌دهند. از سوی دیگر ۸۳ نفر (۶۴/۳ درصد) اصلاً آموزش ندیده‌اند، که از این تعداد، ۵۹ نفر (۷۱/۱ درصد) را مردان و ۲۴ نفر (۲۸/۹ درصد) را زنان تشکیل می‌دهند. بیش از نیمی از اعضای هیأت علمی زن آموزش دیده‌اند و از این نظر وضعیت اعضای هیأت علمی زن نسبت به مردان بهتر است.

در خصوص تمایل به گذراندن دوره‌های آموزشی برای افرادی که آموزش دیده بودند این پاسخ‌ها دریافت شد: ۴۱ نفر (۳۱/۸ درصد) تمایل به آموزش مجدد و شرکت در دوره‌های آموزشی را داشتند، یعنی اکثریت افرادی که آموزش دیده بودند، درخواست آموزش مجدد داشتند. این نشان دهنده این است که دوره‌های آموزشی از کیفیت لازم برخوردار نبوده و جهت هر چه بهتر برگزار شدن دوره‌ها و کارگاه‌ها براساس نظر سنجی از اعضای هیأت علمی می‌توان برنامه‌ریزی کرد. از این تعداد ۲۵ نفر (۶۱ درصد) را زنان و ۱۶ نفر را مردان تشکیل می‌دادند. بنابراین اعضای هیأت علمی زن تمایل بیشتری به شرکت در کارگاه‌های آموزشی دارند.

در پرسش از اعضای هیأت علمی که در کارگاه‌های آموزشی شرکت نکرده بودند، چنین به دست آمد که ۷۴ نفر (۵۷/۴ درصد) متقاضی برگزاری کارگاه‌های آموزشی بودند که از این تعداد ۲۲ نفر (۲۹/۷ درصد) را زنان و ۵۲ نفر (۷۰/۳ درصد) را مردان تشکیل می‌دادند. این نتایج نشان می‌دهد که آن تعداد از اعضای هیأت علمی که در کارگاه‌های آموزشی شرکت نکرده بودند، برگزاری کارگاه‌ها

۷۲/۷ درصد، Ebsco با ۱۸/۴ درصد و PROQUEST به میزان ۱۲/۷ درصد مورد استفاده واقع شده است (۶). با توجه به این که استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی تمام متن در ایران عمر کوتاهی دارد، پیدایش زمینه‌های مناسب برای پذیرش همه جانبه آنها نیاز به گذر زمان بیشتری دارد که در ضمن نیاز به برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی جهت معرفی پایگاه‌های مذکور و نحوه استفاده از آنها را آشکار می‌سازد. پایگاه ELSEVIER به این دلیل پر استفاده‌ترین پایگاه می‌باشد، زیرا شناخته شده‌ترین پایگاه در بین اعضای هیأت علمی می‌باشد و از نظر پوشش موضوعی اکثر رشته‌ها را پوشش می‌دهد. این یافته‌ها در راستای تحقیق سلمانی ندوشن (۱۳۸۶) است که پایگاه اطلاعاتی SCIENCE DIRECT بیشتر از سایر پایگاه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد و کمترین میزان استفاده نیز مربوط به پایگاه WILEY است (۷). به علاوه، طبق نتایج اسلامی و کشاورز (۱۳۸۶) دانشجویان دکترای دانشکده جغرافیای دانشگاه تهران، از میان انواع پایگاه‌های اطلاعاتی تخصصی با الزویر آشنایی بیشتری داشتند (۱۱). هم‌چنین، حسن شاهی (۱۳۸۵) به این نتایج دست یافت که مرتبه اول میزان استفاده از پایگاه‌های مورد مطالعه به پایگاه الزویر اختصاص یافته است. پایگاه ساینس دایرکت، در رتبه دوم و پایگاه ابسکو در مرتبه سوم میزان استفاده از پایگاه‌های مورد مطالعه را به خود اختصاص داده‌اند. کمترین میزان استفاده از پایگاه‌های مورد مطالعه به پایگاه PROQUEST اختصاص دارد. مهمترین دلایل استفاده از پاسخ‌گویان ۹۵/۵ درصد از پایگاه‌های مورد مطالعه عبارتند از: سرعت در جستجو و بازیابی اطلاعات و یافتن عناوین و موضوعات جدید جهت انجام پژوهش (۶).

آبیلگان و بایرام (۲۰۰۶) گزارش نمودند که اکثر اعضای هیأت علمی از منابع اطلاعاتی موجود در دانشگاه آنکارا مطلع بوده و اقدام به استفاده از این نوع منابع

عبارت است از: SCOPUS, OVID, ELSEVIER, SPRINGER و PROQUEST که به میزان (زیاد و خیلی زیاد) انتخاب شدند. و سایر منابع کمترین میزان تأثیر را از نظر اعضای هیأت علمی در رفع نیاز اطلاعاتی آنان داشتند. بیشترین میزان آشنایی با پایگاه ELSEVIER معرفی شد. در مورد میزان آشنایی با تک تک منابع اطلاعاتی بیشترین آشنایی به ترتیب با ELSEVIER (۹۰/۷ درصد) پاسخ گویان با سایر منابع آشنایی کمتری داشتند. اکثر کسانی که آموزش دیده بودند، این میزان آموزش را کافی ندانستند و در حدود ۸۰ درصد درخواست آموزش و برگزاری کارگاه‌های آموزشی را داشتند. در مورد دلایل استفاده از کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی کشور اعضای هیأت علمی به روز بودن اطلاعات را با (۷۰/۳ درصد)، (زیاد و خیلی زیاد) بالاترین دلیل جهت استفاده از منابع اطلاعاتی کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی کشور عنوان کردند. به طور کلی، پایگاه ELSEVIER با (۶۹/۹ درصد) و پایگاه BEST PRACTICE با (۵۳/۸ درصد) پایگاه‌های اطلاعاتی هستند که به ترتیب بیشترین و کمترین استفاده را در بین اعضای هیأت علمی دارند. اعضای هیأت علمی ترافیک و سرعت کم شبکه را جزء مشکلات اصلی دستیابی به منابع می‌دانستند.

قدردانی

بدین وسیله از کلیه همکاران واحد اطلاع‌رسانی معاونت توسعه پژوهش و فن‌آوری دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز صمیمانه تشکر و قدردانی می‌نمائیم.

و شرکت در دوره‌ها را لازم و مؤثر در بهره‌وری بهتر از منابع می‌دانستند. نتایج حسن شاهی به پژوهش حاضر نزدیک است به این ترتیب که، درصد محدودی از پاسخ‌گویان از آموزش لازم جهت استفاده از پایگاه‌های پیوسته بهره‌مند گردیده‌اند. مهم‌ترین شیوه‌های آموزشی موجود در میان پاسخ‌گویان عبارتند از شرکت در کلاس‌ها و کارگاه‌های آموزشی، مطالعه راهنماها و بروشورها و همکاران (۶).

در همین راستا رنویک (۲۰۰۵) بیان کرد که ۸۳ درصد از پاسخ دهندگان که به صورت خودآموز استفاده از منابع اطلاعاتی الکترونیکی را فرا گرفته بودند نیاز به آموزش دارند و بیش از ۶۰ درصد از پاسخ دهندگان کارگاه آموزشی را جزئی از آموزش دانسته و پیشنهاد دادند منابع الکترونیکی کتابخانه بیشتر گسترش یابد (۳).

در دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور، تمام دانشکده‌ها از نظر بهره‌گیری از شبکه اینترنت در وضعیت مناسبی قرار دارند، ولی به دلیل تعداد زیاد کاربران و ترافیک در شبکه و عدم پشتیبانی مناسب از سیستم‌ها در هر دانشکده و عدم مدیریت پهنای باند، اعضای هیأت علمی در دسترسی با مشکلاتی مواجه هستند. همچنین با توجه به نتایج قبلی عدم آموزش کافی جزء دیگر مشکلات دستیابی به منابع اطلاعاتی می‌باشد.

نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر مشخص شد رضایت اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز از منابع اطلاعاتی کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی کشور، به میزان "زیاد" است. منابع اطلاعاتی که بیشترین تأثیر را در رفع نیازهای اطلاعاتی اعضای هیأت علمی دارند به ترتیب

منابع

- 1-Asadi M, Sharif Sh. Needs of library databases and electronic journals available at Sharif University. *Electronic Journal of Iranian Research Institute of Scientific Information and Documentation [Serial Online]*. 2007;3(6).
- 2-Tenoper C, King DW, Bush A. Medical faculty's use of print and electronic journals: changes over time and in comparison with scientists. *J Med Libr Assoc* 2004;92(2):233-41.
- 3-Renwick Sh. Knowledge and use of electronic information resources by medical Sciences faculty at the University of the West Indies. *J Med Libr Assoc* 2005;93(1):21-31.
- 4-Atilgan D, Bayram, Ö. An evaluation of faculty use of the digital library at ankara university, turkey. *J Acad Libr* 2006;32(1):86-93.
- 5- Mrdanlo A, Aladdini F, Mohammadi MR, Fayyazbakhsh A . Refer to the medical faculty of the databases OVID. *Hakim Res J* 2004;6(4):81-7
- 6-Shahi Hassan M. The attitude of the faculty and the University of databases. *Journal Book* 2006;19(2):61-76 [In Persian]
- 7-NodoushanSalmani E. Evaluation, desirability, and factors affecting use of online databases by faculty members of Tabriz in the year 86-1385. [dissertation]. Tabriz: Univ. Tabriz; 2008. [In Persian]
- 8-Rasool Abadi M. Evaluation of teachers and other faculty members familiar with the ways of Kurdistan University of Medical Sciences on the Internet and related information on their research activities. *Electronic Journal of Research and scientific evidence on Iran [Serial Onlin]*. 2008;2(7).
- 9-Hayati Z, Sotodeh H. The effect of the use of electronic sources of information on the research faculty of Shiraz University. *Journal of Sociology and Social Sciences- Social and Human Sciences, Shiraz University* 1997;36:189-203. [In Persian]
- 10-Tannery NH, Wessel CB, Epstein BA, Gadd CS. Hospital nurses' use of Knowledge- based information resources. *Nurs outlook* 2007;55(1):15 –19.
- 11-Islami A, Keshavarz H. Skills of information searching in electronic resources PhD students joined the Geography Department of Tehran University. *J Sci Technol [Serial Online]*. 2008;23(1 and 2):60-45.

Evaluation of the Use of Iranian National Digital library of Medicine by Faculty Members of Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences

Farzaneh Eraghi ^{1*}, Zahed Bigdeli ², Bahareh Safar Ali Najar ¹

1-M.Sc of Library and Information Science.

2-Professor of Library and Information Science.

1-Department of Library and Information Science, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

2-Department of Library and Information Science, Shahid Chamran University, Ahvaz, Iran.

*Corresponding author:
Farzaneh Eraghi; Department of Library and Information Science, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.
Tel: +0986113330250
Email: eraghi@ajums.ac.ir

Abstract

Background and Objective: The main goal of this research is assessment of the usage of Iranian National Medical Digital Library by faculty members of Ahvaz Jundishapur University of medical sciences.

Subjects and Methods: this research is descriptive-analytical and has been done as a survey study. Data collection has been done by means of the questionnaire. The society is 188 cases of faculty members of ajums that works in faculties. The results of this research have been calculated by from spss15 and diagrams have been drawn by excel and spss15.

Results: National Medical Digital Library has a “high impact” on providing the faculty members with information requirements. The faculty members consider themselves as “medium” in familiarity with the information resources of National Digital Medical Libraty. ELSEVIER database has been recognized as the most frequently used database by faculty members. 35.7% percent of faculty members have been trained to use information resources and 31.8% of them have requested retraining. Of 64.3% of faculty members who did not participate in training workshops, 57.4% of them requested training workshops.

Conclusion: Traffic and low speed internet networks are the most important difficulties in accessing information resources. The most important reason of using information resources and satisfaction is up to date information resources. There is no meaningful difference between the use of information resources by faculty members and their sex degree and training workshop. However there is a meaningful difference between the use of information resources and academic degree of faculty members.

Keywords: Digital Library (DL), Faculty Member, Iranian National Digital Library, Ahwaz Jundishapur University of Medical Science.

► Please cite this paper as:
Eraghi F, Bigdeli Z, Safar Ali Najar B. Evaluation of the Iranian National Digital library of Medicine by Members of the Medical Faculty, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences. *Jundishapur Sci Med J* 2012;11(5):527-540

Received: Oct 18, 2011

Revised: Jan 25, 2012

Accepted: July 1, 2012

مجله علمی پزشکی جندی شاپور، دوره 11، شماره 5، 1391